

Geistligheden, men deels ere disse, navnlig hvad Tienden angaaer, opførte som Gjennemsnitsindtægter for et nu temmelig langt tilbageværende Tidrum, deels er der ikke tilstrækkelige Oplysninger angaaende den virkelige Værdi af de Forbehold, som henligge til Geistlighedens Underhold. Jeg har altsaa troet, at der maatte ske et forberedende Skridt, inden man kom til at optage slige Indtægter og Udgifter paa Finantslovsforslaget, og jeg har derfor foreslaaet, at man fra Regjeringens Side skulde tilveiebringe det nødvendige Materiale til i Statsregnskabet at kunne opføre, hvad Indtægterne og Udgifterne for det vedkommende Aar virkelig have udgjort. Jeg tror endog, at det vilde være i høi Grad vigtigt, at vi fik en saadan klar Erkjendelse af disse Midlers virkelige Omfang, før der kommer nogen Lov om Geistlighedens Lønning. De Forslag, der have ligget for her om Geistlighedens Lønning, ere forekomne mig at være i høieste Grad uhenigtsmæssige i een Henseende, idet de nemlig ere gaaede ud paa ikke at skaffe Staten en Besparelse, men paa at skaffe den en forøget Udgift, om ikke strax, saa dog i en ikke fjern Fremtid. Nu er det min Overbevisning, at naar Værdien af de Midler, som aarlig anvendes til Folketirkens Understøttelse fra Statens Side, beløber sig til — jeg tror ikke at sige for Meget — 2 Millioner Rigsdaler, saa var der nok Anledning til at forsøge paa at bespare en betydelig Deel deraf, og jeg skulde troe, at den ene Million maatte kunne spares, naar der i Geistligheden bliver den saade Interesse for dens aandelige Kalb, som der bør være, og dens Medlemmer derimod ikke søge efter at faae et Beløvet tilveiebragt for de høiستاaende af dem. Om ogsaa denne min Tanke ikke skulde kunne realiseres, mener jeg dog, at naar Folkethinget kom til rigtig at see den fulde Værdi af disse Midler, vilde det finde Udveie til at faae sparet et meget betydeligt Beløb. Efter hele Situationen finder jeg det ikke hensigtsmæssigt at forbyde mig meget i hele denne Sag, idet det kun er en Forberedelse, jeg her har villet søge fremkalde. Der kommer desuden senere en Leilighed her i Thinget, endogsaa i denne Session, hvor vi kunne komme

til i fuldeste Udstrækning at gjenmægaae hele dette Forhold om Geistlighedens Lønning, og da skal jeg ogsaa tillade mig at give min Skærv til den rigtige Burdering af dette Forhold. Til Støtte for mit Dnsse om at faae disse Midler opførte paa Finantslovsforslaget er jeg saa heldig at have Regjeringens Initiativ i en tidligere Session. Det er bekjendt, at i 12te Session var der paa Finantslovsforslaget opført en særegen Post, som hed „Folketirken“, som en Institution med særlig Fond under Cultusministeriet. Iblandt Andre gjorde ogsaa jeg dengang den hderste Modstand imod at faae dette Forslag optaget i denne Form, idet jeg nemlig ligesom det daværende Fleertal i Finantsudvalget og, som det viste sig, ogsaa Fleertallet i Thinget antog, at det vilde være urigtigt at skabe et nyt Institut med særlig Fond, deels af almindelige finantsielle Hensyn, deels ogsaa af Hensyn til Retsstillingen, idet jeg ikke paa nogen Maade kunde anerkjende, at Folketirken skulde være Eier af de betydelige Midler, hvormed Staten har lønnet eller givet Tilskud til Folketirken i en lang Aarrække. Der fandt allerede i den grundlovgivende Rigsdag en heftig Strid Sted om det Spørgsmaal, hvem der eiede Tienderne og de øvrige Midler, hvoraf Geistligheden lønnes, og denne Strid er bleven fortsat ved enhver givne Leilighed, hvor dette Spørgsmaal har været draget frem. Dette skal jeg nu ikke her forbyde mig i, men jeg skal dog bemærke, at vi efterhaanden ere komne saa vidt frem, navnlig under den Debat, der i den 12te Session førtes angaaende Optagelse paa Finantsloven af Folketirken som et Institut med særlig Fond, at det er blevet udtalt, og jeg tror ikke, at det blev modsagt fra Regjeringens Side, at naar en saadan Fond først stod med sine særlige Indtægter og Udgifter paa Finantsloven, vare Repræsentationen og Kongen i Forening, den lovgivende Magt, Herre over at gjøre Forandringer deri. Noget Bignende see vi finder Sted hvert Aar; jeg vil blot nævne en Institution, som saa ofte kommer under Dmtale, Sorø Academi. De see altsaa, mine ærede Herrer, som ikke selv have kaldt sig det i Minde, som er foregaaet i de tidligere Sessioner, at Regjeringen engang selv har opført disse Indtægter og